

Pr. Ion Vicovan, Pr. Radu Preda, Pr. Cristian Barnea
(editori)

**„NU ESTE BINE SĂ FIE OMUL SINGUR...”
PANDEMIE, IZOLARE, ISIHIE**

*Acta Simpozionului Internațional „Dumitru Stăniloae”
ediția a IX-a Iași, 11-13 mai 2022*

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului

Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

DOXOLOGIA
Iași, 2023

CUPRINS

Argument editorial	7
Deschiderea oficială	11
Prof. univ. dr. Tudorel Toader	14
Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei	16
Pr. conf. univ. dr. Radu Preda	20
Dezbatere publică: Înainte și după. Lecțiile pandemiei <i>(Preasfințitul Ignatie Trif, Episcopul Hușilor,</i> <i>Prof. univ. dr. Astărăstoae Vasile,</i> <i>Prof. univ. dr. Adrian Opre,</i> moderator: <i>Pr. conf. univ. dr. Radu Preda)</i>	24
Conferința inaugurală: Isihasmul ortodox. Un răspuns asupra oricărui „astăzi” <i>(Preasfințitul Epifanie de Lydra)</i>	48
I. Isihia ca mod de trăire a izolării	
În ce condiții izolarea poate deveni isihie!? Reflecții teologice în vremea pandemiei și în anul consacrat sfinților isihăști <i>(Pr. prof. univ. dr. Constantin Coman)</i>	69
Starea de bine și isihia: Clarificări conceptuale și odalități creștine de a le dobândi <i>(Prof. univ. dr. Adrian Opre)</i>	91
II. Urgența medicală și spirituală în pandemie	
Ce am avut și ce am pierdut? <i>(Prof. univ. dr. Cristina Gavrilovici)</i>	103
Pandemie, adicții și Sfinții Părinți <i>(Pr. prof. univ. dr. Emanoil Băbuș)</i>	110

III. Provocări liturgice și pastorale în izolare

Tehnologia digitală în pandemie, între comunicare și însingurare (<i>Dr. Adina-Brîndușa Baciu</i>)	131
Cum arată rugăciunea obștească în post-pandemie? O analiză liturgico-pastorală (<i>Pr. prof. univ. dr. Viorel Sava</i>)	144
Este mai reală pandemia decât liturghia? Câteva considerații asupra pastorației la vreme de Covid 19 (<i>Răzvan Bucuroiu</i>)	160

IV. Isihie și rugăciune pentru omul contemporan

Necesitatea ontologică a isihiei și folosul nebănuț al rugăciunii pentru omul dintotdeauna. „Mana cerească” a acestora pentru omul contemporan (<i>Pr. prof. univ. dr. Ion Vicovan</i>)	165
Singurătatea – cu sau fără Dumnezeu? (<i>Pr. prof. univ. dr. Ioan Cristinel Teșu</i>)	183
Note pe marginea influențelor Filocaliei în gândirea dogmatică românească a secolului al XX-lea (<i>Pr. prof. univ. dr. Cristinel Ioja</i>)	203

V. Simțul vieții în pandemie

Singurătate și simț al vieții (<i>Acad. prof. univ. dr. Ștefan Afloroaei</i>)	219
Solidaritate și simț duhovnicesc al vieții în pandemie (<i>Pr. prof. univ. dr. Gheorghe Popa</i>)	230
Religiile comunitare și religiile sinelui în pandemie: izolarea în termeni de câștigători și perdanți (<i>Conf. univ. dr. Constantin Iulian Damian</i>)	236
Bibliografie generală	257
Index	269

ARGUMENT EDITORIAL

Când se va scrie istoria începutului de secol XXI, pe lângă alte evenimente și prefaceri, personaje și situații, cu siguranță că măcar o pagină va fi despre pandemia prin care tocmai am trecut. Istoricul va nota, profesionist, înainte de toate datele: ariile succesive de circulație a virusului, numărul de infectări, decese, cel al persoanelor imunizate etc. Tot el, va mai aminti, evident, și despre dispute, politici, cazuri, excepții. Ceea ce, tot ca de obicei, va descrie ceea ce ne-a interesat pe noi în cadrul ediției din 2022 a Simpozionului Internațional „Dumitru Stăniloae”: peisajul sufletesc, încercările de ordin personal, gestionarea izolării, redescoperirea de sine sau, din contră, rebeliunea, neputința și furia. Fără să profețim nimic, temele acestea vor preocupa și pe toți ceilalți, precum la întâlnirea de la Iași, care doresc să înțeleagă, alături de istorici, acest capitol: teologi, filosofi, sociologi, medici, psihologi, filologi și, desigur, cei din științele numite, nu întâmplător, umaniste.

În mijlocul marelui șantier, de interpretare a perioadei pandemice, se vede deja, cel puțin, un topos recurent: restricția. Percepția ei depășește cadrele medicale curente ale măsurilor standard în asemenea situații. Umanitatea toată a părut să fi fost, de azi pe mâine, trimisă la culcare, băgată în casă, ușa fiind încuiată și păzită pe dinafară. Fără a exagera, am putea spune că civilizația noastră, indiferent de aria culturală, a intrat la dietă, într-un lung post al relațiilor sociale, fizice și emoționale, de simpatie sau de interese. De unde, pe cale de consecință, a apărut explozia imaginarului, a nălucilor și scenariilor, a conspirațiilor și angoaselor, a certurilor și divorțurilor. În ciuda frontului conform și a celui negaționist, că a fost sau nu acceptată existența ca atare a pericolului, stopul pus în plin joc social-economic-politic, încremenirea în geografie și, mai limitat, între cei patru pereți proprii, a surprins și rănit pe măsura frenozității anterioare. Nu doar că vulpile au reapărut în parcurile urbane sau calitatea aerului s-a ameliorat, dar și oamenii s-au trezit cu ei înșiși, fără scăpare sau ocol, ceea ce a produs, fără exagerare, stupoare.

Restricției îi corespunde, în profunzime, nevoia unei investiții de sens. Or, singurătatea pandemică, tradusă în termenii monahismului, ai unui de-unul-singur-sau-cel-mult-cu-familia, generic, scoate la iveală o consecvent ignorată viață sufletească. Despre ea am încercat, cu sfială și ținând cont de traume, să vorbim, să schimbăm gânduri și experiențe în cele câteva zile ale simpozionului

de la Iași. Ce face și îl face (pe) om singurătatea? Îl scoate sau îl reintroduce în minți? Ce procese, de toate felurile, se consumă în ipostaza de veghe a celui care nu se mai livrează alterității în spațiu, premisă a celei inclusiv identitare, de-a dreptul gregare? Firește, nu am început nemijlocit teologic, adică tezist, ascultând mai întâi pe medici și sociologi, iar doar apoi am comparat analiza lor cu constatările noastre pastorale, bisericești. Acestea, indiferent de instrumentele de măsurat, se suprapun în bună parte.

Schematizând: frica de moarte, reală, indusă sau amplificată inclusiv mediatic sau prin măsuri guvernamentale de intimidare, la polul opus celor de calmare și aplanare, se dovedește, vorba lui Solomon, începutul înțelepciunii, întrebarea despre sine ajungând, pe căi discrete, neconvenționale, la cea despre Creator. Adică, despre începutul din a cărui perspectivă viața capătă noi și prețioase înțelesuri. Recluziunea pandemică a suspendat, după ce a operat decupajul persoanei din fagurele social, o necesitate psihosomatică definitivă: ritualul. De la mersul la locul de muncă, la școală sau prieteni, de la vacanțe și zile de naștere, de la evenimente onorate din obligație sau entuziasm, de la manifestări ale eu-lui colectiv, cultural, sportiv sau de altă natură, de la trafic și stări nervoase – existența nu poate fi trăită, așa zicând, în afara ritualului, a cutumei autostructurate și ordonatoare, a procedurii, pentru a folosi un termen instituțional. Dacă și regnul animal are înclinație ritualică, de la împerecherea diferitelor rase și specii la moartea elefanților sau succesiunea autorității de la un animal alfa la altul, cu atât mai mult încununarea creației.

Viața religioasă în pandemie, lipsită de comuniunea nemijlocită și de senzorialitatea purtătoare de simboluri a ritualului, a trecut printr-un neanunțat examen de maturitate. Întâi, a fost marea provocare a transferului în grabă, precum fuga de pe vasul avariat, de la amintitul senzorial la digital. La acest capitol, cel puțin în prima duminică pandemică, marea majoritate a slujitorilor a picat cu brio testul mistagogic, plasând, compulsiv, telefoanele și camerele de luat vederi în Sfintele Altare și arătând lumii „taina Sa”, comportându-se turistic, voyeuristic, operând, adică o *reductio ad lensum*, ca și când văzul epuizează misterul. Consecvent, ulterior, chiar și scoase din Altare, camerele de luat vederi au continuat să officieze pontificatul, puntea legăturii dintre slujitori și spațiul enoriei, dintre preoți și enoriași, iarăși, în marea majoritate, în condiții liturgice și estetice, elegant spus, improvizate. În fine, apogeul inadecvării a fost atins în clipa în care s-a pus problema siguranței sanitare a Sfintei Împărtășanii, aici trebuind să mai treacă timpul pentru a realiza, de la o minimă distanță, în ce hal am putut ajunge.

Toate acestea, doar schițate, și altele, neamintite, confirmă faptul că, după furtuna digital-mediatic-emoțional-cotidiană a pandemiei, în școală sau la biserică, în societate, avem nevoie de răgaz, de liniște. Chiar dacă nu am reușit

să găsim, în toiul fenomenului, resursele isihiei, ele se dovedesc, în continuare, utile pentru a prelucra și vindeca rănilor unei provocări căreia, onest vorbind, nu i-am făcut, decât limitat, față. O concluzie ziditoare ar fi tocmai reinvestirea digitalului, cu sens teologic, operarea lui astfel încât, deja, de acum, să îl avem aliat, iar nu soluție de compromis, în viitoarele crize. Că nu va exista, din punctul de vedere al antropologiei creștine, cât este omul pe pământ, alternativă reală, deplină, la comuniune, la întâlnirea față către față, nu ar trebui să ne inhibe căutarea unor canale și modalități de exprimare, adiacente, capabile, în caz de accident, să servească, limitat, drept proteză. În liniștea de după furtună, este înțelept să ne pregătim pentru valurile care se formează, deja, la orizont. Spre lauda lui Dumnezeu, prezent în toți și în toate, se manifestă bucuria oamenilor care știu că maternitatea Bisericii lui Hristos nu este o metaforă, ci realitate nemijlocită, fie și cu o componentă tehnică.

***

Facultatea de Teologie „Dimitru Stăniloae” a organizat simpozioane anuale, conform temelor „anului omagial și anului comemorativ”, aprobate de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, fără a fi puse sub egida „Stăniloae” (2008-2012). În 2020, an pandemic, simpozionul, devenit deja tradiție, din motive obiective, nu s-a desfășurat, iar în 2021 s-a derulat, în singurul mod posibil, prin intermediul platformei online. Începând cu, anul de grație, 2022, cu darul Domnului, s-a reluat, în mod fizic, buna și sănătoasă tradiție a organizării Simpozionului Internațional „Dimitru Stăniloae”, ajuns la cea de a IX-a ediție.

Și cum Biserica este chemată să facă „cercarea duhurilor” (I Ioan 4, 1), să discearnă și să transmită învățătura ei, dătătoare de speranță și mântuitoare, „la toate neamurile” (Matei 28, 19), în orice epocă și în orice context, și Facultățile de Teologie, „brațul misionar al Bisericii”, sunt chemate să ofere, pe cât este cu putință, răspunsuri la provocările cu care ea, „Trupul tainic al lui Hristos”, se confruntă. În acest sens, se exprimă și marele teolog grec, contemporan, Georgios Mantzaridis, cinstit de către Facultatea de Teologie „Dimitru Stăniloae”, prin Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, cu cel mai înalt titlu academic al ei, Doctor Honoris Causa: „Teologia are întotdeauna nevoie de harul Duhului Sfânt [...]. Dar, ceea ce i se cere, în plus, teologiei științifice, este să aprofundeze sistematic problematica actuală, să cerceteze omul contemporan și problemele sale, și să comunice, în măsura în care este posibil, din interior, cuvântul său teologic”.

Aceasta, nu înseamnă, în viziunea aceluiași mare teolog, că Hristos nu mai este „ieri și azi și în veci același”, ci că, „fiecare epocă are nevoie de mărturia lui Hristos în propria sa limbă, cu proprii săi purtători, în legătură cu propria sa problematică”. Misiunea Bisericii, implicit și chiar, în mod particular, a Facultăților de Teologie, izvorăște din aceea că „Hristos nu Se prelungește

în veci ca idee abstractă, ci, în calitate de Trup concret, ca Biserică avându-i pe credincioși ca membrii ai săi”. De aceea, teologia „trebuie să fie vocea Bisericii în istorie; o voce care înnoiește și creează continuu noi sinteze prin intermediul mărturiei sale nepieritoare și unificatoare într-o lume fragilă și fragmentată”.

Plecând de la acest fundament, membrii Comitetului științific al „Simpozionului Stăniloae” au propus spre analiză, dezbateră și reflecție o temă, zicem noi, actuală și imperativă: „Nu este bine să fie omul singur”. Pandemie, izolare, isihie.

Manifestarea academică - dezbateră științifică devenită deja paradigmă specifică, conferința inaugurală și cele opt sesiuni - își propune ca, împreună, teologi și psihologi, medici și filosofi, antropologi și istorici, să caute, să analizeze și să aducă răspunsuri la problemele cu care omul de astăzi se confruntă, să înțeleagă pedagogia lucrării lui Dumnezeu în lume și, în mod deosebit, să identifice modul prin care să putem converti răul în bine, „răscumpărând vremea” (Efeseni 5, 16) și chiar sfinți timpul, evident cu scopul dobândirii mântuirii.

Suntem încredințați și ne bucurăm să credem că: reflecțiile pe tema isihiei (abordată de Preasfințitul Epifanie, Episcop de Lydra, Pr. prof. dr. Constantin Coman și Prof. dr. Adrian Opre); a pandemiei de coronavirus și modul în care ea trebuie privită (Preasfințitul Ignatie, Episcopul Hușilor, Prof. dr. Vasile Astărăstoie, Prof. dr. Cristina Gavrilovici și Pr. prof. dr. Emanoil Băbuș); importanța, valoarea și rolul rugăciunii, în chip aparte slujirea și participarea la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie (Pr. prof. dr. Viorel Sava, Dl. Răzvan Bucuroiu și Dr. Adina-Brândușa Baci; Pr. prof. dr. Ion Vicovan, Pr. prof. dr. Ioan C. Teșu și Pr. prof. dr. Cristinel Ioja); precum și diversitatea reacțiilor în pandemie (Acad. prof. dr. Ștefan Afloroaei, Pr. prof. dr. Gheorghe Popa și Conf. dr. Constantin-Iulian Damian) pot fi utile în înțelegerea și depășirea cu bine a încercărilor, spre folos sufletesc. Vom ajunge, astfel, la cuvântul unui teolog din veacul trecut - Ioannis Carmiris -, care a afirmat că: „din impasul tragic în care a ajuns omul contemporan nu există decât o singură ieșire, o singură cale poate să ducă la El, Dumnezeu-Om, Hristos, Izbăvitorul lumii. Toate problemele se rezumă la problema omului, iar problema omului se rezumă la problema Dumnezeului-Om”.

Înainte de a încheia, dorim să mulțumim tuturor invitaților și fiecăruia în parte, participanților, de aproape și de departe, echipei de organizare, colaboratorilor de la Centrul Eparhial Iași, Editurii Doxologia, și, în mod deosebit, Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Teofan cu a cărui binecuvântare acest eveniment academic își propune să crească de la an la an.

DESCHIDERA OFICIALĂ

Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Prof. univ. dr. Tudorel Toader*

Pr. conf. univ. dr. Radu Pred**

Moderator: Părintele Decan Ion Vicovan***

Părintele Decan Ion Vicovan:

Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit Teofan, Preasfinția Voastră, Părinte Episcop Ignatie al Hușilor, stimate domnule Rector, distinși invitați, preacucernici și preacuvioși Părinți profesori, doamnelor și domnilor profesori, dragi studenți, distinși participanți, în mod fizic și online.

Vă întâmpinăm cu cel mai frumos, cel mai adevărat și cel mai plin de sens, salut: Hristos a înviat!

În numele Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, al membrilor Comitetului științific al Simpozionului, vă spunem „bun venit” în vechea capitală a Moldovei, în cetatea Sfintei Parascheva, mai nou și a Sfântului Iosif cel Milostiv, în orașul marilor zidiri, unde, la începutul veacului al XIX-lea, a fost înființat cel dintâi seminar din Țările Române, care a fost și cel mai bun, numit în istorie „Sorbona românilor”, și unde, în a doua jumătate a aceluiași veac, Facultatea de Teologie de atunci, alături de facultățile de drept și de filosofie, a fost cofondatoare a primei universități a României, care poartă numele întemeietorului, „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași.

Spuneam alaltăieri că, după săptămâna atât de frumoasă, numită „cea mare”, după săptămâna atât de luminoasă, numită chiar așa, „luminată”, după o săptămână de acomodare cu programul didactic, în care am avut în Universitate echipa ARACIS, am început, cu ajutorul lui Dumnezeu, a nouă săptămână pe care am intitulat-o de ceva vreme „săptămâna academică”, care a debutat, luni și a continuat și ieri, cu cea de-a XIV-a ediție a Simpozionului Internațional „Studia Theologica Doctoralia”.

---

* Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

** Membru în Comitetul științific al Simpozionului Internațional „Dumitru Stăniloae”.

*** Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae” din Iași.

Astăzi, cu darul lui Dumnezeu, în ajunul pomenirii a doi importanți sfinți, Ioan Valahul și Epifanie al Ciprului, după un an de pandemie, 2020, cu severe măsuri de restricții în care facultatea noastră, din păcate, nu a organizat tradiționalul Simpozion „Stăniloae” și după altul, 2021, în care, am derulat această activitate, în format online, acum, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, Căruia îi aducem euharistie, reluăm, față în față, Simpozionul internațional, pus sub egida marelui teolog român, ajuns la cea de-a IX-a ediție.

Plecând de la complexul context generat de pandemia de coronavirus, cu urmări, intensități și percepții dintre cele mai diverse, perioadă care, din nefericire, încă nu s-a încheiat, pe de o parte, având în vedere și lecția pe care suntem chemați să o învățăm din această experiență, am ales și propunem spre dezbatere o temă, zicem noi, actuală și necesară: „Nu este bine să fie omul singur”. *Pandemie, izolare, isihie*”.

Tema este actuală, întrucât, potrivit unui teolog din vremea noastră, Georgios Mantzaridis, „fiecare criză, manifestată la orice nivel al vieții personale sau sociale, are o cauză spirituală mai adâncă, iar cauza care creează criza îi adresează totodată omului invitația de a-și cerceta starea sa duhovnicească și de a reflecta asupra ei, însă, această cercetare, necesară de altminteri, doar atunci se dovedește fecundă și are rezultate când omul își reconsideră starea sa, când revine în sinele său autentic și începe un nou parcurs”.

Este necesară, deoarece Biserica, cu învățătura ei, este chemată să slujească omului din orice timp, să-l călăuzească și să-l ajute să-și împlinească menirea sa, aceea de a ajunge la asemănarea cu Dumnezeu, Creatorul său. De aici și responsabilitatea teologiei de a cunoaște problemele omului și ale societății în care trăiește, de a căuta răspunsuri și de a oferi, pe cât posibil, soluții concrete la acestea.

În acest sens, același mare teolog, din vremea noastră, afirma: „exprimarea cuvântului teologic în postmodernitate presupune o cunoaștere suficientă a acesteia și impune, alături de revenirea la textele biblice și patristice, însușirea duhului biblic și patristic, și așa cum cuvântul scripturistic și patristic aveau întotdeauna o legătură directă cu viața și cu oamenii epocii lor, tot astfel și vorbirea teologică actuală are nevoie de o legătură directă cu viața și lumea contemporană, însă, relaționarea înnoitoare dintre cuvântul teologic și lume nu se realizează prin secularizarea sa, ci prin asumarea lumii în adevărul Bisericii care este comuniune la îndumnezeire”.

Un alt teolog ortodox, după ce pune un diagnostic al situației omului contemporan, vine și cu singura soluție salvatoare, citez: „Din impasul tragic în care a ajuns omul contemporan nu există decât o singură ieșire, o singură cale poate să ducă la izbăvirea lui, Dumnezeu-Om, Hristos, izbăvitorul lumii. Toate

problemele se rezumă la problema omului, iar problema omului se rezumă la problema Dumnezeuului-Om”. Citatul îi aparține unui mare profesor grec, Ioannis Carmiris. Și, aici, adăugăm un cuvânt al Sfântului Iustin Popovici, mare teolog sârb din veacul trecut, care spune: „De ce? Pentru că, Dumnezeu-Om cel înviat este singura existență de sub cer prin care omul poate aici, pe pământ, să învingă și moartea, și păcatul, și pe diavol, să se facă părtaș împărăției celei veșnice a iubirii lui Hristos”.

Având în vedere importanța și complexitatea temei simpozionului din acest an, care face legătura între viața reală cu problemele ei și cea spre care trebuie să tindem, între pandemie și isihie, tema anului omagial și comemorativ în Patriarhia Română, am invitat specialiști, recunoscuți în domeniile domniilor lor, istorici, psihologi, antropologi, sociologi, medici și teologi, pentru a dezbate și a identifica soluții, astfel încât omul să nu depășească doar momentele de încercare prin care trece, întrucât acestea au fost și vor mai fi în istorie, ci și cum ne putem împlini chemarea noastră de a deveni „iarăși cetățeni ai raiului”. Pentru noi, creștinii, afirma Sfântul Iustin Popovici, „viața aceasta pe pământ este o școală în care învățăm cum să ne asigurăm nemurirea și viața veșnică”.

După formatul obișnuit al simpozionului nostru, începând din 2017, el debutează, și în acest an, în această seară, peste câteva minute, cu o dezbatere în plen, la care participă Preasfințitul Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, domnul profesor Adrian Opre, Decanul Facultății de Psihologie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj, și domnul profesor Vasile Astărăstoae de la Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” din Iași, moderați de colegul, prietenul și colaboratorul nostru, Părintele profesor Radu Preda.

Menționăm că, în aceste zile, au avut loc, în licee și seminarii, 14 ateliere susținute de colegi din facultate, urmând ca, mâine și poimâine, să se desfășoare cele 8 sesiuni științifice. La simpozion avem oaspeți din Cipru, după cum și specialiști din centrele importante universitare din țară: București, Cluj, Arad.

Am bucuria acum, spre finalul intervenției mele, să vă prezint doar pe scurt, mai precis să vă arăt volumul simpozionului din anul precedent, intitulat „Ortodoxie și modernitate. O dezbatere necesară”, cu speranța că, și ceea ce va avea loc la Iași, în aceste zile, se va concretiza, de asemenea, într-un volum similar.

În final, aducem, în numele Facultății de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”, alese și îndatoritoare mulțumiri Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, aici prezent, pentru toată susținerea, pentru implicarea în facultatea noastră, pentru rugăciune și pentru prezență la activitățile noastre. Mulțumim domnului profesor Tudorel Toader, Rectorul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, pentru prezență, pentru frumoasa împreună-lucrare în cadrul Universității

și, anticipat, pentru mesajul pe care îl va rosti domnia sa, Sectorului de Învățământ al Arhiepiscopiei Iașilor, reprezentat de Părintele consilier dr. Cristian Barnea, Centrului de Formare al Arhiepiscopiei Iașilor, condus de Pr. dr. Lucian Filip, și Colegiului „Sfântul Nicolae”, condus de Părintele director Mihail Afloarea.

Mulțumim, de asemenea, partenerilor media: Agenția de Știri Basilica, Radioul și Televiziunea Trinitas, Ziarul Lumina, și în mod deosebit ostenitorilor de la Doxologia Media, aici de față, astăzi, ieri, alaltăieri, mâine și poimâine și ori de câte ori a fost, este și va fi nevoie.

Așadar, vă spunem „bun venit” la această manifestare, care debutează astăzi, și îl rog pe domnul Rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași să adreseze un mesaj, acum, la debutul acestei manifestări academice aflate, cum spuneam, la a IX-a ediție. Mulțumim!

Domnul Rector Tudorel Toader:

Înaltpreasfinția Voastră, Părinte Mitropolit Teofan, Sfinția voastră, Părinte Decan, Sfințiile voastre, doamnelor și domnilor profesori, stimați invitați, dragi studenți.

Pentru mine, în calitate de Rector al Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, este o mare onoare și bucurie de a fi alături de dumneavoastră, la acest simpozion care a devenit deja o tradiție.

Mulțumesc pentru invitație, pentru privilegiul de a fi astăzi, aici, împreună cu dumneavoastră.

Sigur, simpozionul, în sine, este un eveniment tradițional, este un moment în care se comunică, din perspectiva vremurilor pe care le trăim și a experiențelor pe care le-am acumulat, noutăți în domeniile de referință. Consider că, simpozionul este și o foarte motivantă împrejurare de a continua, de a elabora și de a dezvolta noi perspective.

Simpozionul este un moment de cultură, de știință, de educație, în general, și de educație teologică, în special. Pandemia ne-a învățat multe, vrute și nevrute, ne-a pus la încercare, ne-a făcut să ne descoperim, uneori, potențialul pe care îl avem, poate chiar nebănuit de noi înșine, ne-a determinat să ne întoarcem la sine și ne-a ierarhizat valorile cu care trăim și pentru care trăim.

În singurătate sau în comunitate, mai mare sau mai mică, am realizat o nouă ierarhie a valorilor cu care trăim, am pus în centru sănătatea, sufletul și credința și am încercat să vedem care sunt acele valori perene care ne motivează, care ne determină și care, până la urmă, ne salvează. Mi-ar fi greu să stabilesc o ierarhie. Fiecare persoană are propriul sistem de valori, dar, am convins gerea faptului că, fiecare dintre noi, avem două valori fundamentale, spre care ne-am întors pe vremea pandemiei, și care, poate, ne-a făcut să ne redescoperim,

poate, ne-a arătat care este traiectoria pentru viitor: sănătatea și sufletul, conștiința, convingerea și credința.

În pandemie am trăit, cu toții, momente de teamă și de singurătate, am văzut neputința în fața căreia, de multe ori, suntem puși, am văzut efemeritatea și am văzut cât de vulnerabili suntem, cât de fragili suntem în fața vieții, în fața existenței. Am convingerea că ne-am restructurat, reierarhizat, valorile sociale. Am văzut cât de grea este singurătatea, am văzut cât de importantă este familia, am văzut cât de importantă este solidaritatea. Nu ne propunem să dezvoltăm trăsăturile principiului solidarității sociale. România este un stat social, principiu consacrat prin articolul 1) din legea fundamentală. Solidaritatea socială presupune grijă față de apropiații noștri, față de cei de lângă noi, față de comunitate, de cei aflați în dificultate. Solidaritatea socială înseamnă uneori renunțarea ori partajarea din surplusul, preaplina ce-ți depășește nevoile tale și întoarcerea către celălalt, către comunitate.

Din perspectiva Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Biserica, împreună cu Facultatea de Teologie Ortodoxă, reprezintă unul dintre pilonii de bază în jurul căruia ne dezvoltăm și ne desfășurăm activitatea.

Din perspectiva funcției de Rector, apreciez foarte mult contribuția Facultății de Teologie Ortodoxă, în general, și contribuția Mitropoliei, în special. Apreciez contribuția fiecărui profesor și a fiecărui slujitor din Biserică, fie că este din Mitropolie sau din Facultatea de Teologie Ortodoxă. Vă apreciez stabilitatea, moralitatea și verticalitatea, luând în considerare faptul că, normele juridice sunt efemere în timp ce normele morale au stabilitate, continuitate. Filonul, spiritul național, identitatea poporului român s-au clădit pe ansamblul valorilor creștine, valori care ne-au permis să trecem peste momente de încercări, personale, colective, chiar și sociale.

Exprim și convingerea faptului că, prezentul simpozion, cu toate componentele sale, reprezintă un moment de cultură, de știință, de educație, în general, și de educație teologică, în special. Este un moment care marchează devenirea facultății, poate chiar a Bisericii și, cu siguranță, a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Încă o dată, Înaltpreasfinția Voastră, vă mulțumesc pentru invitație și fiecăruia dintre dumneavoastră, prezenți fizic sau online, vă doresc multă sănătate, liniște, bucurii și să se împlinească tot ceea ce vă doriți dumneavoastră.

Părintele Decan Ion Vicovan:

Mulțumim foarte mult, domnule Rector, pentru prezență, pentru mesajul plin de miez, pentru cuvintele de apreciere și de încurajare, pentru faptul că, ori de câte ori timpul v-a permis, ați fost prezent la evenimentele organizate